

Veřejná ochránkyně práv
Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.

V Brně dne 29. září 2015
Sp. zn.: 7/2013/NZ/AHD

Vážený pane řediteli,

dovolte, abych Vás informovala, že jsem vydala souhrnnou zprávu z návštěv domovů pro seniory a domovů se zvláštním režimem, které proběhly v letech 2013 a 2014. Zpráva obsahuje zjištění a obecná doporučení k zacházení s lidmi, kteří jsou klienty těchto zařízení. Zprávu Vám zasílám v příloze, najdete ji i on-line na našich webových stránkách.¹

Ze zákona mám za úkol mj. provádět návštěvy zařízení, kde se nachází osoby závislé na poskytované péči, kam patří i pobytová zařízení sociálních služeb či (právě navštěvované) léčebny dlouhodobě nemocných. Cílem návštěv je posílit ochranu těchto osob před všemi formami špatného zacházení a před zásahy do jejich práv. Výstupem ze sérií návštěv zařízení podobného typu jsou souhrnné zprávy, které mají za cíl působit preventivně i vůči jiným, nenavštíveným zařízením, a rovněž je jejich smyslem informovat odbornou veřejnost.

Zákon o veřejném ochránci práv² v § 21a odst. 3 stanoví, že po souvisejících návštěvách více zařízení vypracuji zprávu o svých zjištěních. Součástí mohou být doporučení nebo návrhy opatření k nápravě. Následně mohu podle odst. 4 tohoto ustanovení vyzvat příslušné úřady, včetně Všeobecné zdravotní pojišťovny, aby se ke zprávě vyjádřily.

S doporučeními se obracím především na Ministerstvo práce a sociálních věcí a Ministerstvo zdravotnictví. Vás bych ráda upozornila zejména na problém s hrazením ošetrovatelské a rehabilitační péče poskytované zaměstnanci pobytových zařízení.

Klienti pobytových zařízení sociálních služeb pro seniory jsou často osoby se závažnými zdravotními problémy. U osob trpících syndromem demence v pokročilém stádiu je namístě mluvit přímo o potřebě zdravotně-sociální služby. Poskytování zdravotní péče přímo v zařízení je proto nezbytností. Ačkoliv zákon o sociálních službách³ předpokládá, že domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem budou klientům poskytovat ošetrovatelskou péči zejména prostřednictvím svých zaměstnanců (viz § 36 zákona o sociálních službách), není uspokojivě vyřešeno její financování. Jednotlivá zařízení musí zpravidla práci zdravotních sester platit z velké části sama, často na úkor sociální péče. Velkým problémem je zejména proplácení

¹ Veřejný ochránce práv. Domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem. Zpráva ze systematických návštěv veřejného ochránce práv [on-line]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv 2015 [cit. 10. 7. 2015]. Dostupné z: http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/ochrana_osob/ZARIZENI/Socialni_sluzby/2015_Zprava_domovy_p_ro_seniory.pdf.

² Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

³ Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

podání léků sestrou. V podrobnostech Vás odkazuji na s. 14 a 15 zprávy, ale je mi známo, že Všeobecná zdravotní pojišťovna se tímto problémem zabývá, jak ostatně ve zprávě také zmiňuji.

Ministerstvu zdravotnictví a Ministerstvu práce a sociálních věcí jsem doporučila, aby připravila řešení financování zdravotní péče poskytované klientovi pobytového zařízení sociálních služeb, účinné od 1. 1. 2017. Navrhuji, aby vycházelo z objektivního posouzení zdravotního stavu a potřeb klienta, přičemž lze použít podobný způsob, jaký se skrže lůžkoden a kategorizaci pacienta uplatňuje v léčebnách dlouhodobě nemocných. Dávám k úvaze zavést paušální částku k úhradě ošetrovatelské a rehabilitační péče nezávislou na indikaci jednotlivých úkonů lékařem.

Veřejné zdravotní pojišťovně doporučuji, aby poskytla potřebnou součinnost při řešení tohoto problému.

V souladu s § 21a odst. 4 zákona o veřejném ochránci Vás vyzývám, abyste se k tomuto doporučení vyjádřil, a to do 40 dnů.

S pozdravem

Příloha

Domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem. Zpráva ze systematických návštěv veřejného ochránce práv (3 výtisky)

Vážený pan
Ing. Zdeněk Kabátek
ředitel
Všeobecná zdravotní pojišťovna
Orlická 4/2020
130 00 Praha 3

602 00 Brno
tel: (+420) 542 542 888, fax: (+420) 542 542 112